

Idees d'actualitat – Technological Caesarism: The Promise of Innovation or the Doctrine of Control?

Contemporary liberal democracies rest on a delicate balance: on one side, popular sovereignty; on the other, a set of institutional constraints designed to protect individual rights and freedoms. This settlement, heir to the Enlightenment and consolidated over three centuries, presupposes that political power must be held by democratically accountable actors and subject to mechanisms of oversight. Yet in recent decades, a phenomenon has emerged that falls outside this framework: the concentration of economic, technological and informational power in the hands of a handful of global corporations. This phenomenon — frequently described as a technological oligarchy — poses a structural challenge to democracy, introducing centres of unelected power with an enormous capacity to shape collective decisions.

Companies such as Palantir embody this new mutation of power: they are not content merely to sell technological services but aspire to redesign the very architecture of the state. Their model — built on deep integration within public institutions, growing

technological dependency and the accumulation of data — erases the boundary between the public and private spheres. The commercial logic of “land and expand” involves entering an organisation on a modest initial contract and becoming, over time, an indispensable piece of infrastructure. The result is a structural dependency that undermines the effective sovereignty of public authorities: when the state requires a privately owned digital architecture to function, its autonomy passes into other hands.

It is precisely at this juncture that what has been called the “[Palantir Manifesto](#)”, published in late April as a set of 22 theses, takes on an unusual ideological clarity. Far from being a mere corporate document, the text functions as a programmatic statement about the future relationship between technology, power and democracy. Its central argument is unambiguous: Silicon Valley owes a moral debt to the state that made its growth possible and must play an active role in national defence and in global geopolitical competition. The idea entails a profound reorientation of the technology sector, which abandons the pretence of being a space of neutral innovation to become a central actor in the production of power — above all, military power.

The manifesto also insists on the inevitability of developing weapons based on artificial intelligence: the question is not whether they will be built, but who will build them and to what end. This framing deliberately sidesteps the democratic debate about the limits of technology, dismissing it as a waste of time in the face of an inexorable global rivalry. To this is added a defence of a reinforced “hard power” through specialised software, the reintroduction of national service, and an open attack on pluralism and egalitarian conceptions of culture. The result is a worldview in which liberal democracy appears clumsy and ineffectual — too slow, too deliberative — to meet the challenges of the twenty-first century.

All of this lays bare the true nature of the new technological Caesarism: this is not merely an immoderate accumulation of economic power, but an ideological project that legitimises the concentration of power in the name of efficiency, security and the survival of a particular civilisation — or, to use Benedict Anderson’s term, of an imagined community. The paradigm shift is not merely technical; it is profoundly political. The accompanying discourse — often draped in the language of classical republicanism or appeals to the common good — conceals a fundamental redefinition of legitimacy. If efficiency, security or technological progress can replace democratic procedures as the source of legitimacy, the door is open to forms of illiberal technocracy. Democracy then ceases to be an end and becomes an instrument judged by its results: growth, security, stability.

The danger of this new Caesarism lies in its hybrid nature. It is not an open rupture with the democratic order, but a slow erosion from within. The new actors of technological power do not need to abolish democratic institutions; it suffices to hollow them out and make them dependent on infrastructures they do not control. The pattern is reminiscent of historical forms of power concentration, but with one decisive difference: the informational dimension. Control over data, algorithms and communication channels gives these corporations an unprecedented capacity to shape public opinion, shape behaviour and anticipate decisions.

The transnational character of these companies also makes it very difficult to apply the classical mechanisms of democratic regulation. State jurisdictions, designed to govern territorially rooted actors, prove inadequate in the face of organisations that operate on a global scale and can relocate or adapt to whichever regulatory environment suits them best. The result is a structural asymmetry: states remain bound by national frameworks while technological power moves through a globalised space that eludes any effective oversight.

Faced with this situation, it is essential to draw a clear line between technological innovation and the will to dominate. Innovation is neither good nor bad; its value depends on the institutional and normative framework within which it takes place. The problem arises when it becomes a vehicle for concentrating power without democratic oversight. The narrative that presents technological progress as inevitable and therefore beyond question is not a description of reality — it is a rhetorical strategy for closing down public debate before it begins. To declare that certain developments are inexorable is, at bottom, a way of evading deliberation about their limits and conditions.

History reminds us that no technological advance is neutral. From the industrial revolution to the digital age, every major transformation has brought with it new balances of power, social conflicts and previously unknown political actors. The current revolution in artificial intelligence and digital infrastructure is no exception. What is new is that today the speed and scale of change outstrip the capacity of democratic institutions to adapt.

This does not mean that democracy is doomed to retreat, but it does require a response commensurate with the challenge. That means, first, recognising the political nature of the technological phenomenon. Second, strengthening the mechanisms of democratic oversight over digital infrastructures: regulation, transparency and accountability. And third, rethinking institutions on a global scale so that they are capable of confronting actors who operate beyond the borders of individual states.

The real danger of the new technological Caesarism is not simply the concentration of power itself, but its progressive normalisation. Once it is accepted that technological efficiency can replace democratic legitimacy, the door opens to a profound transformation of the political system. The boundary between innovation and domination is not a fixed line — it is a contested terrain that must be managed politically. On that will depend, in the end, whether democracy proves capable of embracing technology without betraying its own founding principles.

Ultimately, the challenge is not to stop progress, but to govern it: to subject it to the rules of democratic life, not the other way around. Only then will it be possible to prevent the promise of innovation from becoming an instrument of domination, and to stop the new technological Caesarism from eroding what has, until now, been the essential core of free societies

International politics and globalization

Gregg Nunziata The Age of American Caesarism

L'autor argumenta que els Estats Units estan entrant en una mena d'era de cesarisme, comparant el lideratge de Donald Trump amb figures com Juli Cèsar. Al seu entendre, durant el seu segon mandat, Trump governa principalment mitjançant ordres executives i declaracions d'emergència, evitant el procés legislatiu i debilitant el paper del Congrés i dels tribunals. Aquesta concentració de poder no ha aparegut de sobte, sinó que és el resultat de dècades d'evolució política i jurídica. En particular, els sectors conservadors han contribuït a justificar una visió expansiva del poder presidencial, com la teoria de l'"executiu unitari", que defensa que el president ha de tenir control gairebé total sobre el govern executiu. L'autor afirma que aquest model posa en risc el sistema de *checks and balances* que és central a la Constitució nord-americana. Quan el poder es concentra en una sola branca, s'erosiona la llibertat i es genera inestabilitat política i econòmica, ja que les polítiques poden canviar bruscament d'una administració a una altra. Finalment, l'autor fa una crida —especialment als conservadors— perquè reconeixin el seu paper en aquest procés i impulsin reformes per restaurar l'equilibri institucional: reforçar el Congrés, limitar els poders d'emergència del president i recuperar els principis constitucionals originals. En definitiva, l'article alerta que els EUA s'estan allunyant del model republicà tradicional i es dirigeixen cap a un sistema amb un executiu molt més dominant, i defensa la necessitat urgent de corregir aquesta deriva.

John Calabrese How China Is Positioning Itself Ahead of the Trump-Xi Summit

Xina està preparant-se de manera gradual i estratègica per a la propera cimera entre Donald Trump i Xi Jinping, buscant maximitzar el seu avantatge sense provocar excessives tensions. En lloc d'actuar de forma agressiva, Pequín adopta un enfocament pacient i calculat, orientat al llarg termini. Una de les claus és que la Xina aprofita el fet que els Estats Units estan centrats en altres crisis, especialment el conflicte amb l'Iran, la qual cosa permet a la Xina guanyar temps, influir en l'entorn regional i reforçar la seva posició abans de la trobada. Al mateix temps, la Xina desplega diverses iniciatives diplomàtiques —com l'apropament a Corea del Nord— per consolidar relacions i modelar l'escenari geopolític a l'Àsia oriental, i projectar-se com un actor estabilitzador i, fins i tot, com a possible mediador en conflictes internacionals. En l'àmbit econòmic i estratègic, Pequín busca influir en qüestions clau com els controls tecnològics, les inversions, els aranzels o Taiwan, tot mantenint flexibilitat per adaptar-se segons evolucioni la situació. En darrer terme, l'autor afirma que la Xina no busca guanys immediats o espectaculars, sinó construir progressivament una posició de força i condicionar les negociacions amb els Estats Units des d'una situació més favorable.

Keith Johnson Russia Is Making Bank on Trump's Iran War

La guerra impulsada pels Estats Units contra l'Iran està generant un efecte paradoxal: tot i perjudicar l'estabilitat global, està beneficiant econòmicament Rússia de manera significativa. El factor clau és l'augment dels preus del petroli, provocat per la disrupció del subministrament mundial —especialment arran de tensions a l'estret d'Ormuz—, que ha fet pujar el valor del cru fins a nivells molt elevats. Això afavoreix especialment Rússia, un dels principals exportadors d'energia del món. Amb preus més alts, el Kremlin pot ingressar milers de milions addicionals, fins i tot venent petroli amb descompte respecte als mercats internacionals. Això li permet compensar en part els efectes de les sancions occidentals imposades arran de la guerra a Ucraïna. L'autor assenyala que la política dels Estats Units contribueix indirectament a aquest resultat. Davant l'augment dels preus energètics, Washington ha flexibilitzat o aplicat de manera menys estricta algunes restriccions sobre el petroli rus per evitar una crisi interna, fet que incrementa encara més els ingressos de Moscou. En l'àmbit geopolític, Rússia també en surt reforçada. La guerra amb l'Iran desvia l'atenció i els recursos dels Estats Units cap a l'Orient Mitjà, reduint la pressió en altres escenaris, com Ucraïna, amb la qual cosa dona més marge d'actuació al Kremlin i consolida la seva posició internacional. Tanmateix, adverteix que aquests beneficis poden ser temporals, ja que una prolongació del conflicte o una eventual caiguda dels preus del petroli podria revertir part dels guanys. A més, una escalada incontrolada podria generar més inestabilitat global que també acabaria afectant Rússia.

Oriana Skylar Mastro Kim's Dangerous Liaisons

L'autor argumenta que Corea del Nord està entrant en una nova fase estratègica molt més perillosa gràcies a l'aprofundiment de les seves relacions amb Rússia i, en menor mesura, amb la Xina. Durant dècades, el règim de Kim Jong Un havia estat dependent principalment de Pequín, però ara està diversificant els seus aliats i guanyant marge d'autonomia. La relació amb Rússia és especialment significativa, i des de la invasió d'Ucraïna, Moscou i Pyongyang han intensificat la cooperació: Corea del Nord subministra armes i munició, mentre que Rússia ofereix tecnologia militar avançada i suport econòmic. Aquest intercanvi pot millorar substancialment les capacitats militars nord-coreanes, incloent-hi míssils i sistemes convencionals, cosa que incrementa el risc per als Estats Units i els seus aliats. Paral·lelament, la Xina observa aquesta aproximació amb ambivalència. Tot i que tradicionalment ha volgut mantenir Corea del Nord sota la seva influència, Pequín també veu avantatges en un alineament més ampli contra els Estats Units. Això pot portar-la a relaxar la pressió sobre Pyongyang, debilitant encara més els mecanismes internacionals de contenció. En aquest context, l'autora adverteix que aquesta aliança informal entre potències autoritàries no és necessàriament estable ni basada en la confiança mútua, però sí és prou funcional per desafiar l'ordre internacional. Corea del Nord, en particular, en surt reforçada: obté recursos, legitimitat i capacitats sense haver de fer concessions significatives. Finalment, l'article critica la manca d'atenció estratègica dels Estats Units cap a Corea del Nord i argumenta que Washington ha subestimat el problema mentre es concentrava en altres conflictes, fet que ha permès a Pyongyang millorar la seva posició.

Conclou que, si els Estats Units no reaccionen amb una estratègia més coherent i sostinguda, el risc d'escalada militar i d'inestabilitat regional augmentarà de manera significativa.

Lucio Caracciolo Israele e l'implosione da guerra permanente

L'article analitza, segons l'autor, la deriva potencialment autodestructiva d'Israel a partir d'una equació central: espai = seguretat i seguretat = identitat. Aquesta lògica, alimentada per sectors ultrasionistes religiosos que invoquen un mandat diví per justificar l'expansió territorial entre el Nil i l'Èufrates, fomenta una política d'ampliació constant del territori. Tot i que aquest horitzó pot semblar llunyà, actua com a ideal de referència per a determinats actors polítics. Després del trauma del 7 d'octubre, l'autor sosté que es produeix un canvi qualitatiu: la prioritat ja no és només la seguretat, sinó l'autoafirmació identitària. El projecte del Gran Israel es concep així com un deure envers un mateix. En aquest context, la deshumanització del rival —tant dels gazians com dels palestins de Cisjordània— legitima l'ús de la violència i troba un reflex simètric en la propaganda d'organitzacions com Hamàs. Les conseqüències d'aquesta estratègia resulten, segons el text, profundament contradictòries. D'una banda, el factor demogràfic limita la viabilitat d'un control indefinit sobre territoris cada cop més extensos i densament poblats. De l'altra, la violència dels colons a Cisjordània, fins i tot criticada parcialment per figures governamentals, contribueix a deteriorar la cohesió interna i la imatge exterior del país. A més, la reputació internacional d'Israel s'ha vist greument afectada, incloent-hi la percepció als Estats Units, mentre augmenta l'emigració de ciutadans israelians. Finalment, l'autor conclou que aquesta dinàmica condueix a una guerra permanent i a una victòria impossible, amb el risc d'afeblir el mateix estat que pretén reforçar.

Haaretz There Is No Democracy Without Arabs

L'editorial del diari israelià *Haaretz* defensa que no pot existir una democràcia real a Israel sense la plena participació política dels ciutadans àrabs, i critica durament l'oposició israeliana per evitar o rebutjar la cooperació amb els partits àrabs. Sosté que, davant el govern de Benjamin Netanyahu i els seus aliats d'extrema dreta, l'oposició hauria de construir una aliança àmplia que inclogui també aquests partits si vol oferir una alternativa real de govern. Molts líders opositors reconeixen la necessitat de substituir el govern actual, però alhora exclouen els representants àrabs per càlcul electoral o per pressions ideològiques. Aquesta contradicció debilita les possibilitats de formar una majoria parlamentària alternativa, ja que, aritmèticament, és molt difícil derrotar el bloc de la dreta sense el suport dels partits àrabs. L'editorial també denuncia una tendència més profunda: la marginació sistemàtica dels ciutadans àrabs dins del sistema polític israelià. Aquesta exclusió no només és injusta des d'un punt de vista democràtic, sinó que també erosiona la legitimitat del sistema i reforça dinàmiques de discriminació. A més, critica el discurs que equipara els partits àrabs amb actors "il·legítims" o "extremistes", considerant-ho una estratègia que beneficia la dreta i perpetua la divisió. L'editorial recorda que ja hi ha precedents de cooperació política entre partits jueus i àrabs, i que aquesta via és tant

possible com necessària. Així doncs, l'oposició israeliana ha de triar entre dues opcions: continuar evitant els partits àrabs i mantenir l'estatu quo polític, o apostar per una veritable democràcia inclusiva. Sense aquesta inclusió qualsevol projecte democràtic a Israel serà incomplet i feble.

Cameron Abadi & Adam Tooze How Gold and Regional Rivalries Drive the War in Sudan

La guerra civil que des de fa quatre anys està assolant Sudan està profundament marcada per la competició geopolítica i econòmica al voltant de l'or, amb un paper clau dels Emirats Àrabs Units (EAU). Tant l'exèrcit sudanès com la milícia paramilitar RSF financen el conflicte mitjançant l'explotació i exportació d'or, que s'ha convertit en el recurs central per pagar armes i combatents. Els Emirats apareixen com l'actor central d'aquest sistema, ja que són el principal destí de l'or sudanès —tant legal com de contraban—, la qual cosa contribueix indirectament a prolongar la guerra. Aquesta relació crea una dinàmica en què actors externs obtenen beneficis econòmics mentre el conflicte s'intensifica sobre el terreny. Al mateix temps, la guerra ha desencadenat una de les pitjors crisis humanitàries del món. Milions de persones pateixen fam extrema, desplaçament i col·lapse dels serveis bàsics. Els autors subratllen que la fam no és només una conseqüència accidental del conflicte, sinó en part una eina de guerra: bloquejos, destrucció agrícola i violència impedeixen la producció i distribució d'aliments. Un altre element a tenir en compte és la manca de resposta internacional. Amb altres crisis globals acaparant l'atenció, l'ajuda humanitària ha disminuït i les potències han prioritzat interessos estratègics o econòmics per sobre de la resolució del conflicte. Això ha permès que la guerra s'allargui i que les dinàmiques extractives —com el comerç d'or— continuïn sense control. En darrer terme el conflicte al Sudan no es pot entendre només com una guerra interna sinó com una guerra alimentada per xarxes econòmiques globals i rivalitats regionals. L'or és el motor financer del conflicte, mentre que la implicació —directa o indirecta— d'actors externs com els Emirats contribueix a perpetuar tant la violència com la fam massiva.

Marie Jégo & Morgane Le Cam Mali: la Russie, alliée incertaine d'une junte menacée par l'offensive djihadiste

La junta militar del Mali es troba en una situació molt fràgil arran d'una ofensiva gihadista d'una escala i coordinació sense precedents. Diversos grups —especialment el GSIM (afiliat a Al-Qaeda) i rebels tuaregs— han atacat simultàniament nombroses zones del país, incloent-hi ciutats clau com Kidal, fet que ha posat en qüestió el control del règim sobre el territori. En aquest context, les autores descriuen el paper de Rússia com a aliat de la junta com incert i limitat. Tot i que Moscou dona suport militar a través de l'Africa Corps (successor del grup Wagner), aquesta ajuda no ha estat suficient per evitar derrotes importants. Per exemple, les forces russes han hagut de retirar-se de Kidal després de l'avanç rebel, i fins i tot han patit pèrdues materials, com la destrucció d'un helicòpter de combat. També assenyalen que aquest nou dispositiu rus és menys eficaç que l'antic Wagner: té un mandat més restringit, una capacitat de resposta més lenta i menys iniciativa

operativa, la qual cosa genera frustració dins de la mateixa junta, que esperava un suport més contundent per consolidar el seu control territorial. A més, l'ofensiva gihadista revela debilitats estructurals del règim malià: manca de control sobre el territori, dependència excessiva d'actors externs i incapacitat per estabilitzar el país malgrat anys de suport internacional. Si Rússia no aconsegueix revertir la situació, el seu projecte d'expansió d'influència al Sahel —que inclou aliances amb Mali, Burkina Faso i Níger— podria quedar greument compromès.

Luisa Barrenechea Àfrica, epicentro de la violència terrorista

L'article analitza el desplaçament del centre de gravetat del terrorisme global cap a l'Àfrica, especialment al Sahel, que actualment s'ha convertit en la regió més afectada del món. Segons dades recents de l'Índex Global de Terrorisme, la major part de les morts i atemptats terroristes es concentren ja en països africans com Burkina Faso, Mali, Níger, Nigèria, Somàlia o la República Democràtica del Congo. Aquest augment de la violència es vincula a factors estructurals com la fragilitat dels estats, la debilitat institucional, la pobresa, la porositat de les fronteres i els conflictes armats prolongats. En aquests contextos, grups com el JNIM, Boko Haram, l'ISWAP o Al-Shabaab han pogut expandir-se i consolidar-se aprofitant el buit de poder i la manca de control estatal. L'autora també subratlla que el terrorisme a l'Àfrica no és un fenomen aïllat, sinó que està estretament relacionat amb dinàmiques globals de seguretat i amb altres formes de violència organitzada. Sovint, les mateixes zones afectades pel terrorisme són també escenaris de conflictes armats, desplaçaments massius i crisi humanitària, amb milions de persones afectades i serveis bàsics col·lapsats, incloent el tancament d'escoles i la inseguretat alimentària. Un altre punt clau és la desigual visibilitat internacional del fenomen: tot i que el terrorisme a l'Àfrica és el més letal, rep menys atenció mediàtica i política que el d'altres regions com Orient Mitjà o Europa, la qual cosa dificulta la mobilització de recursos i la resposta internacional sostinguda. Finalment, defensa que la resposta al terrorisme ha de ser integral: no només militar o policial, sinó també orientada a enfortir institucions, millorar la governança, reduir desigualtats i abordar les causes estructurals de la radicalització. També destaca la importància de la cooperació internacional i del paper de les víctimes en les estratègies de prevenció.

Catalonia, Spain, Europe

Arjen Leerkes et al. Europe's Migration Promises Are Building A Dangerous Expectation Trap

Els governs europeus competeixen per demostrar duresa en matèria migratòria. Polítiques de retorn més estrictes, nous procediments de control fronterers i mesures d'externalització es presenten com a solucions a un problema que domina el debat polític des de la crisi de 2015. El canceller alemany Friedrich Merz, per exemple, ha suggerit que fins a un 80% dels refugiats sirians podrien retornar en tres anys. L'article adverteix que afirmacions com aquesta alimenten falses expectatives amb conseqüències potencialment

greus. Les dades empíriques contradiuen aquest discurs. La recerca a llarg termini mostra que el retorn efectiu entre refugiats és molt limitat: als Països Baixos, només entre un 4 i un 10% dels beneficiaris d'asil dels anys noranta van retornar al cap de quinze o vint anys. El Tribunal de Comptes Europeu estima que només el 19% de les resolucions de retorn cap a països no europeus s'executen. Aquesta bretxa entre promesa política i realitat configura l'anomenada *expectation trap*: quan els governs prometen un control que no poden assolir, posen en risc la confiança en les institucions. L'article subratlla que el retorn depèn inevitablement de la cooperació —tant dels migrants com dels països d'origen— i que les polítiques excessivament coercitives poden ser contraproductes. A més, els fluxos migratoris responen a factors estructurals com la guerra o la inestabilitat política que cap política de control no pot neutralitzar per si sola. Alhora, el nou Pacte Migratori de la UE es basa en un equilibri fràgil entre estats membres: mentre els països de primera entrada assumeixen gran part de la pressió, la solidaritat dels altres continua sent incerta. Si el repartiment de quotes de reubicació es percep com injust, el suport polític pot erosionar-se i posar en risc tot el sistema. Els autors no qüestionen el dret dels estats a regular la migració, però reclamen més honestat política. En un context d'envelliment demogràfic i escassetat de mà d'obra, centrar-se gairebé exclusivament en el retorn ignora que la migració és també part de la solució. Si les expectatives polítiques continuen xocant amb les limitacions legals i pràctiques —inclòs el dret d'asil—, el resultat pot ser una erosió progressiva de la confiança democràtica i de l'estat de dret europeu.

Jannik Hartmann et al. The low-hanging fruits towards a Military Schengen

La mobilitat militar —durant anys ignorada i infrafinançada— s'ha convertit en un dels eixos centrals de l'ambició de defensa de la Unió Europea. El context ho explica: el cinquè any de la invasió russa d'Ucraïna, la incertesa creixent sobre el compromís nord-americà amb la seguretat europea i la hipòtesi d'un atac rus contra territori de l'OTAN el 2029, que ha passat de ser un escenari teòric a una suposició de planificació real. La resposta institucional més visible és la Comunicació Conjunta de la Comissió Europea de novembre de 2025, que traça una fulla de ruta per assolir un "Schengen Militar" el 2030: menys burocràcia, mecanismes d'emergència i infraestructures més resilients. Tanmateix, els autors adverteixen que l'ambició no garanteix resultats. La forma final del reglament i els pressupostos associats dependran de negociacions entre estats membres, sovint condicionades per prerrogatives nacionals i inèrcies burocràtiques. En aquest sentit, l'article subratlla que el progrés no requereix necessàriament unanimitat entre els 27, com demostren diverses coalicions regionals que ja impulsen solucions pràctiques. Davant d'aquest escenari, es proposa prioritzar mesures d'impacte immediat. En primer lloc, cal identificar sistemàticament les vulnerabilitats mitjançant equips independents d'avaluació (*red teams*) que posin a prova infraestructures i procediments, fins i tot amb la participació d'equips ucraïnesos amb experiència de combat. En segon lloc, és imprescindible reforçar la resiliència social davant el sabotatge i les amenaces híbrides, establint canals centralitzats de denúncia i campanyes de conscienciació pública, seguint l'exemple d'Ucraïna, que el 2025 va registrar milers d'alertes ciutadanes. Finalment, cal integrar plenament el sector privat —empreses logístiques, operadors portuaris i ferroviaris— en

marcs de cooperació civil-militar que permetin compartir informació de manera segura i eficaç. Aquestes mesures no bastaran per construir per si soles un “Schengen Militar”, però generaran confiança operativa i acceleraran reformes més ambicioses. En un moment en què Europa no es pot permetre retardar decisions, el pragmatisme no és una opció secundària, sinó el camí més creïble per garantir una mobilitat militar ràpida i segura quan sigui necessari.

Sam Bogerd Europe's cyber defence now runs on American goodwill

La ciberdefensa europea depèn en gran mesura dels Estats Units, especialment pel que fa a tecnologia, intel·ligència i capacitats avançades. Europa no disposa encara d'una autonomia real en aquest àmbit i sovint confia en empreses i infraestructures nord-americanes per protegir-se de ciberamenaces. L'autor afirma que un dels punts clau és l'impacte de les noves tecnologies, com la intel·ligència artificial, que poden fer vulnerables sistemes digitals a gran escala. Això incrementa la necessitat de defenses sofisticades, però Europa no lidera aquest desenvolupament i queda en una posició de dependència. L'autor també adverteix que aquesta situació és problemàtica des del punt de vista estratègic: si el suport dels EUA disminueix o es condiona políticament, Europa podria quedar exposada. Per això, defensa que la UE hauria d'invertir més en capacitats pròpies, fomentar un ecosistema tecnològic europeu i reduir la dependència externa.

Cédric Gouverneur L'Irlande du Nord, de plus en plus irlandaise

Des de les pàgines de *Le Monde diplomatique* l'autor analitza la transformació política i identitària d'Irlanda del Nord deu anys després del Brexit. Tot i que el conflicte armat va acabar amb l'Acord de Divendres Sant, la societat continua marcada per divisions entre comunitats protestants unionistes i catòliques republicanes, visibles encara en barreres físiques i segregació urbana. Tanmateix, l'autor destaca que s'està produint un canvi profund. El Brexit ha alterat l'equilibri històric en separar econòmicament Irlanda del Nord de la resta del Regne Unit i acostar-la a la República d'Irlanda. Aquesta nova realitat ha reforçat els intercanvis comercials i la integració amb el sud, afavorint una progressiva irlandització del territori. A nivell polític, el creixement del partit republicà Sinn Féin simbolitza aquest gir. Per primera vegada, el nacionalisme irlandès té una posició dominant en institucions clau, reflectint també una evolució demogràfica que redueix el pes tradicional de la comunitat unionista. Això obre la possibilitat real d'un referèndum sobre la reunificació de l'illa, previst pels acords de pau si hi ha majoria favorable. L'article també subratlla que les identitats s'estan tornant més complexes: una part creixent de la població, especialment els joves, es defineix menys en termes religiosos o nacionals rígids i més en funció d'interessos econòmics i europeus. Tot i així, adverteix que les tensions no han desaparegut i els bloquejos institucionals continuen sent freqüents. En definitiva, l'autor defensa que Irlanda del Nord està entrant en una nova fase històrica: sense violència generalitzada i amb un desplaçament progressiu cap a Irlanda. Així doncs, el Brexit, lluny de reforçar la unió amb Londres, ha accelerat una dinàmica que podria culminar, a mitjà

termini, en la reunificació de l'illa.

Enric Juliana La cuestión de Alemania

L'autor analitza la vigència de la denominada "qüestió alemanya", un debat històric sobre el paper d'Alemanya a Europa i la dificultat d'integrar la seva potència dins d'un equilibri continental estable. Després de la derrota a la Segona Guerra Mundial, les potències vencedores van buscar fórmules per evitar que Alemanya tornés a convertir-se en una amenaça, incloent idees de desindustrialització i fragmentació territorial. No obstant això, amb el pas del temps i especialment amb la seva integració a les institucions europees, Alemanya es va reconstruir fins a convertir-se en el motor econòmic del continent. Avui, aquesta posició central genera una paradoxa. D'una banda, Europa necessita el lideratge alemany per afrontar reptes globals com la guerra a Ucraïna, la competència geopolítica i la incertesa sobre el compromís dels Estats Units amb la seguretat europea. De l'altra, tant dins com fora del país persisteixen reticències històriques davant qualsevol intent d'assumir un rol hegemònic. Juliana destaca que Alemanya es troba en un moment de redefinició estratègica: ha de decidir fins a quin punt vol i pot exercir lideratge en àmbits com la defensa, tradicionalment allunyats de la seva política després de la postguerra. Aquest procés no és senzill, ja que implica superar limitacions internes, com una cultura política prudent, i alhora gestionar la percepció externa dels seus veïns. En definitiva, la "qüestió alemanya" continua sent rellevant perquè reflecteix una tensió estructural dins d'Europa: la necessitat d'un lideratge fort i, al mateix temps, el temor que aquest lideratge esdevingui dominació, en un context on el futur de la integració europea dependrà, en gran mesura, de si Alemanya és capaç d'equilibrar responsabilitat, poder i confiança amb la resta del continent.

Jeremy Cliffe Four principles for an EU-Hungary reset

El canvi polític a Hongria després de la derrota de Viktor Orbán obre una oportunitat per reiniciar la relació amb la UE i l'autor assevera que Brussel·les hauria d'aprofitar aquest moment de força per fixar condicions clares i orientar Hongria cap a una línia més alineada amb Europa. En aquest sentit, proposa quatre principis clau per a aquesta nova etapa: una condicionalitat estricta en l'estat de dret mitjançant la qual la UE ha d'exigir reformes reals (justícia independent, lluita contra la corrupció) abans de normalitzar completament les relacions o desbloquejar fons; una responsabilitat i reversió del passat en que el nou govern afronti els abusos de l'etapa anterior i reconstrueixi les institucions democràtiques, i no es limiti a fer canvis superficials; un alineament geopolític: Hongria hauria d'apropar-se a les posicions de la UE en política exterior (especialment respecte a Rússia i altres actors), deixant enrere el bloqueig i les ambigüitats anteriors; i finalment una reintegració plena dins la UE gradual i condicionada al compliment continu de compromisos, aprofitant la capacitat d'influència actual de Brussel·les. En síntesi, l'article defensa que la UE no ha de limitar-se a passar pàgina, sinó utilitzar aquest moment per assegurar canvis profunds i duradors a Hongria, combinant incentius i exigències per evitar repetir els problemes del passat.

Democracy, diversity and culture

Miquel Urmeneta Lleó XIV: ordre, diàleg i humilitat

L'article analitza el primers any del pontificat de Lleó XIV, identifica tres eixos centrals del seu lideratge —ordre, diàleg i humilitat— i situa aquest projecte en un context global marcat per la polarització, els conflictes i la crisi del multilateralisme, que el papa compara amb moments de desorientació històrica com la caiguda de l'Imperi Romà. Pel que fa a l'ordre, Lleó XIV defensa la necessitat de recuperar un marc estable que permeti afrontar el caos contemporani. Inspirant-se en sant Agustí, alerta que una societat sense horitzó moral pot derivar en orgull, conflicte i abusos. Per això critica el nacionalisme excessiu i la degradació del lideratge polític, i reivindica una pau desarmada, basada en la justícia i no en la imposició. El segon pilar és el diàleg, que es tradueix en un estil de govern col·laboratiu i sinodal. El papa vol una Església que escolti tothom i construeixi consensos, tant internament com en la seva relació amb el món. Això es reflecteix en la seva manera de prendre decisions —consultiva i oberta— i en la voluntat d'actuar com a constructor de ponts, evitant la confrontació directa fins i tot en contextos políticament tensos. Finalment, la humilitat apareix com la base del seu lideratge. En contrast amb figures autoritàries o egòlatres, Lleó XIV aposta per un perfil discret, centrat en el servei i en la capacitat d'escolta. Aquesta actitud també es manifesta en la seva prudència a l'hora d'afrontar debats controvertits i en la voluntat d'unir sensibilitats diverses dins de l'Església sense generar fractures. En definitiva, Lleó XIV vol reforçar la unitat de l'Església per contribuir a un món més reconciliat. El seu projecte no busca grans ruptures doctrinals, sinó reordenar prioritats i promoure una cultura política i moral basada en l'ordre, el diàleg i la humilitat com a resposta a la crisi global actual.

Ezio Mauro Trump, la follia e l'ideologia

L'article inverteix la pregunta de Shakespeare per formular el veritable repte intel·lectual que planteja Donald Trump: no es tracta de detectar bogeria on sembla que hi ha mètode, sinó d'esbrinar si hi ha mètode en allò que aparenta ser bogeria. Segons l'autor, la irrupció d'una estratègia del caos a la Casa Blanca ha desbordat les categories interpretatives tradicionals i ha posat en crisi no només la política, sinó també les aliances, les institucions internacionals i els mecanismes de protecció de la democràcia liberal. L'autor proposa dues possibles claus explicatives. La primera és teòrica: Trump podria encarnar la figura del sobirà definida per Carl Schmitt, aquell que es legitima no en la legalitat sinó en la capacitat de suspendre la norma. La segona és instintiva: el carisma personal i la contradicció permanent com a prova que no existeix cap límit efectiu. En tots dos casos, el resultat és una personalització extrema del poder, que concentra la decisió en una sola figura i expulsa el coneixement expert de l'aparell d'estat. Quan els negociadors nord-americans en conflictes internacionals són figures de l'entorn personal del president, la gestió de les crisis esdevé un afer gairebé domèstic, amb una pèrdua evident de capacitat institucional. Aquesta dinàmica explica, en part, la desproporció entre les ambicions i els resultats, entre la voluntat de domini i la incapacitat de traduir la força en política efectiva.

Els Estats Units i el conjunt del sistema internacional en paguen el cost, en forma d'erosió d'autoritat i d'incertesa creixent. Tanmateix, l'autor adverteix contra la temptació de reduir el fenomen a una anomalia clínica. Diagnosticar Trump de boig és una dreuera cognitiva que desresponsabilitza les elits polítiques, exonera els seus votants i oculta l'arrel ideològica del fenomen. El trumpisme no és un accident, sinó el resultat d'una mutació profunda de la dreta nord-americana, que ha substituït el mite reaganianà de l'excepcionalitat americana per l'"America First" i ha convertit el moviment MAGA en una força de ruptura institucional. És aquesta dreta, conclou l'autor, qui ha d'afrontar la decisió entre conservadorisme de sistema o deriva reaccionària. Cap explicació clínica la podrà eximir d'aquesta responsabilitat.

Economy, welfare and equality

Frédéric Lordon La crise scélérate

A parer de l'autor existeix el risc d'una nova gran crisi financera global que s'estaria gestant en un àmbit poc visible: el mercat del crèdit privat, que ha crescut fora dels circuits bancaris tradicionals i amb poca regulació, acumulant riscos sistèmics importants. Aquesta olla a pressió financera podria esclatar en qualsevol moment i desencadenar una reacció en cadena amb conseqüències devastadores per a l'economia mundial. A diferència de crisis anteriors —com la dels *subprime* el 2008 o la bombolla d'internet—, el perill actual no prové d'un únic sector clarament identificable, sinó d'una confluència de múltiples factors de risc. Lordon adverteix que els senyals d'alarma apareixen simultàniament en diversos àmbits financers, la qual cosa fa que la situació sigui especialment perillosa i difícil de controlar. Afirmar que inicialment, l'atenció s'havia centrat en les valoracions inflades de les empreses d'intel·ligència artificial, però considera que aquest no és el nucli real del problema. Les bombolles borsàries poden ser espectaculars, però no sempre són les més destructives. El veritable risc es troba en estructures opaques de crèdit, on els préstecs s'acumulen sense garanties suficients i amb inversors cada cop més nerviosos. A més, aquesta fragilitat financera coincideix amb un context econòmic i geopolític tens, marcat per possibles crisis energètiques i decisions polítiques que podrien agreujar la situació. La combinació d'inflació, recessió i inestabilitat financera podria generar una crisi d'una magnitud excepcional, comparable a una onada gegant que superi totes les anteriors.

Jeremy Adelman Why Capitalism Persists

L'article ressenya el llibre de Sven Beckert, *Capitalism: A Global History* (Allen Lane, 2025) i defensa la idea que el capitalisme persisteix no malgrat les seves crisis i contradiccions, sinó precisament gràcies a elles. Segons l'autor, el sistema capitalista no és estàtic ni coherent, sinó que es reinventa constantment a partir de tensions socials, resistències polítiques i transformacions històriques. Adelman qüestiona les visions simplistes que presenten el capitalisme com un model homogeni sorgit únicament d'Occident. En canvi, subratlla que el seu desenvolupament ha estat global, desigual i conflictiu, amb contribucions i experiències diverses arreu del món. Això implica que el capitalisme no s'ha

imposat de manera lineal, sinó a través de processos complexos d'interacció entre imperis, estats, mercats i societats locals. Un aspecte destacat és que el capitalisme genera constantment resistències i moviments de contestació —treballadors, colònies, moviments socials— que obliguen el sistema a adaptar-se. Aquestes tensions no el destrueixen, sinó que sovint el transformen i el fan més resilient. Així, reformes, regulacions i noves formes institucionals emergeixen com a resposta a crisis o conflictes previs. L'autor també subratlla que el capitalisme adopta formes diverses segons el context polític: pot coexistir amb democràcies liberals, però també amb règims autoritaris. Aquesta capacitat d'adaptació explica per què no hi ha un únic model capitalista, sinó múltiples variants que evolucionen en funció de les condicions històriques i geopolítiques. La força del capitalisme, doncs, rau en la seva flexibilitat i capacitat de reinvençió. Lluny de col·lapsar davant les seves crisis recurrents, el sistema tendeix a reconfigurar-se integrant les crítiques i tensions que genera.

Sustainability and climate change

Damian Gayle Lebanon accuses Israel of committing 'ecocide' in country since 2023

El govern del Líban ha acusat Israel de cometre ecocidi arran de la destrucció ambiental causada per les seves operacions militars des del 2023. L'acusació es basa en un informe científic elaborat pel Consell Nacional de Recerca del Líban, que documenta danys ecològics extensos i sistemàtics. Segons aquest informe, els atacs han provocat la destrucció de milers d'hectàrees de boscos, greus danys a terres agrícoles i infraestructures rurals, així com contaminació del sòl i de l'aire. Aquest impacte ambiental té conseqüències directes sobre la salut pública, la seguretat alimentària i la capacitat de recuperació del país. El cost total dels danys —incloent-hi pèrdues econòmiques i reconstrucció— s'estima en desenes de milers de milions de dòlars. Aquestes acusacions s'han de contextualitzar dins del conflicte més ampli entre Israel i Hezbol·là, amb combats recurrents al sud del Líban, bombardejos i desplaçaments de població. El govern libanès sosté que les tàctiques israelianes —com la destrucció d'infraestructures i l'impacte sobre zones civils— recorden altres escenaris recents i tenen efectes duradors sobre el medi ambient. Per la seva banda, l'exèrcit israelià defensa que intenta minimitzar els danys a civils i al medi ambient, tot i que experts assenyalen que la situació continua evolucionant i que els danys podrien ser encara més grans del que es coneix actualment, amb efectes potencialment irreversibles sobre el territori libanès.

Elisabeth Braw Europe's auspicious renewable: Hydro power

Segons l'autora l'energia hidroelèctrica és una de les fonts renovables més infravalorades però alhora estratègicament clau en la transició energètica europea. Tot i que el debat públic se centra sovint en l'energia eòlica i solar, l'energia hidràulica continua sent fonamental perquè aporta una qualitat que les altres no tenen: flexibilitat i estabilitat del sistema elèctric. A diferència de les renovables intermitents, la hidroelèctrica pot generar

electricitat de manera controlada i immediata, cosa que la converteix en un complement essencial per equilibrar la xarxa. Les centrals amb embassaments poden actuar com a bateries naturals, alliberant energia quan la demanda és alta o quan falla la producció d'altres fonts. L'autora també subratlla que Europa ja disposa d'una infraestructura hidroelèctrica significativa, especialment en països nòrdics i alpins, i que aquesta podria jugar un paper més rellevant sense necessitat de construir massivament nous embassaments. Això és important en un context en què la UE vol reduir la dependència dels combustibles fòssils i reforçar la seva seguretat energètica. Tanmateix, també apunta limitacions importants, ja que el potencial de creixement és reduït perquè molts dels millors emplaçaments ja estan explotats, i els nous projectes sovint troben resistència ambiental i social. A més, el canvi climàtic pot afectar la disponibilitat d'aigua i, per tant, la producció futura. En aquest sentit, planteja que el futur de l'energia hidroelèctrica europea no passa tant per expandir-la massivament, sinó per optimitzar i modernitzar les instal·lacions existents, integrar-les millor amb altres renovables i utilitzar-les com a eina clau per estabilitzar el sistema.

Innovation, science and technology

John Gray AI will dissolve civilisation as we know it

L'article parteix d'una imatge literària: la novel·la *Pícnic extraterrestre* (Sexto Piso, 2025) dels germans Strugatski, on uns alienígenes visiten la Terra durant un breu període i la deixen plena d'artefactes incomprensibles. L'autor utilitza aquesta metàfora per suggerir que els veritables "aliens" contemporanis no provenen de fora, sinó que són creacions humanes. La intel·ligència artificial ha superat ja el llindar en què els humans poden comprendre-la i controlar-la plenament, alimentant tant esperances com temors existencials. El text es construeix al voltant de la figura de Demis Hassabis, cofundador de DeepMind, presentat com un dels pensadors més lúcids sobre les promeses i els riscos de la IA. El seu projecte d'intel·ligència artificial general aspira a superar les limitacions cognitives humanes i afrontar problemes d'una complexitat sense precedents. No obstant això, l'autor adverteix contra la ingenuïtat tecnocràtica: definir què constitueix un problema ja implica judicis de valor, i els conflictes socials i morals no poden ser resolts únicament mitjançant càlculs o optimitzacions. L'impacte més profund de la IA no seria tant l'extinció de l'espècie com un xoc metafísic: la pèrdua de la nostra excepcionalitat. Inspirant-se en Spinoza i Leopardi, l'autor defensa que la consciència és una propietat emergent de la matèria i no un atribut exclusiu dels humans. Si les màquines poden arribar a desenvolupar formes d'autoconsciència, la frontera entre el biològic i el digital esdevindrà cada cop més difusa. Les conseqüències socials ja són perceptibles: les professions del coneixement s'enfronten a una precarització accelerada, les relacions personals es veuen parcialment substituïdes per xatbots i els *deepfakes* erosionen la distinció entre realitat i ficció. Paral·lelament, la IA no pot ser realment aturada: la manca d'un govern global efectiu i la competència entre potències garanteixen la continuïtat del seu desenvolupament. En aquest context, el veritable perill no és una superintel·ligència que odii la humanitat, sinó un panteó de sistemes en conflicte al servei d'agendes geopolítiques oposades. Com en el mite de Prometeu, la qüestió no és si podem aturar el foc, sinó si serem capaços d'aprendre

a conviure amb les seves conseqüències.

John Burn-Murdoch What the AI ‘jobpocalypse’ narrative misses

Els informes sobre l'impacte de la intel·ligència artificial en el mercat laboral solen compartir un mateix relat: la IA eliminarà milions de llocs de treball en l'economia del coneixement perquè és capaç de fer les tasques que aquests professionals realitzen. L'article del *Financial Times* qüestiona aquesta simplificació apel·lant a la història de les tecnologies anteriors, i en particular a la revolució d'internet i el programari des dels anys noranta. La clau explicativa és la demanda latent. Quan una tecnologia abarateix un producte o servei, el consum pot créixer a un ritme superior a la reducció de mà d'obra necessària. Això és el que va passar amb el desenvolupament del web: malgrat l'enorme augment de productivitat, l'explosió de la demanda de programari va generar més feina, no menys. Una dinàmica similar s'ha observat en serveis professionals com l'arquitectura, la publicitat o la comptabilitat, on la tecnologia ha augmentat la productivitat però també la demanda dels serveis. En canvi, pel que fa als productes manufacturats, on la demanda ja estava en gran mesura satisfeta, els guanys de productivitat sí que s'han traduït en destrucció neta d'ocupació. L'autor recorda també que els efectes de segon ordre sovint sorprenen. El mateix boom digital que va enfortir els treballadors del coneixement va buidar el comerç minorista tradicional —no perquè robots substituïssin els dependents, sinó perquè el comerç electrònic va desplaçar les compres físiques— mentre disparava l'ocupació en logística i emmagatzematge. I els fulls de càlcul van tenir conseqüències negatives sobre els auxiliars comptables alhora que multiplicaven la demanda d'analistes financers. La conclusió és matisada: preguntar “pot la IA fer aquesta tasca?” és un punt de partida útil, però insuficient. Factors com la regulació —que impedeix de facto la radiologia totalment automatitzada malgrat que la IA ja supera els radiòlegs humans—, la demanda latent i els efectes indirectes sobre sectors connexos determinen si una tecnologia destrueix o transforma l'ocupació. Fins ara, les professions més exposades a la IA han crescut tant com han retrocedit.

Arnaud Miranda & Gilles Gressani Le manifeste de Palantir pour la domination

El gegant tecnològic Palantir acaba de publicar 22 tesis sobre el futur d'Amèrica i de l'Occident que ja s'han tornat virals. Els autors analitzen el que anomenen “manifest per a la dominació” que exposa una visió política i estratègica sobre el futur dels Estats Units i d'Occident. El text és interpretat com una síntesi del pensament emergent de la tecnocràcia de poder vinculada a la Silicon Valley i a corrents ideològics com el postliberalisme, el neoreaccionarisme i l'acceleracionisme tecnològic. El nucli del manifest és la idea que la tecnologia, especialment la intel·ligència artificial i els sistemes de dades, ha de convertir-se en un instrument central de poder estatal i militar. Palantir defensa una aliança estreta entre empreses tecnològiques i l'Estat, especialment en l'àmbit de la defensa, la seguretat i la guerra. Aquesta visió implica superar les reticències liberals tradicionals a la militarització de la tecnologia. Els autors subratllen que les tesis proposen una

reconfiguració profunda de la democràcia liberal: l'Estat hauria d'actuar amb més decisió, rapidesa i eficàcia, i la burocràcia hauria de ser substituïda o transformada per infraestructures digitals privades. En aquest marc, Palantir es presenta com una eina que permet augmentar la capacitat operativa de l'Estat, però que alhora pot desplaçar-ne la sobirania efectiva. També es destaca la dimensió ideològica del manifest: una crítica al relativisme cultural, al multiculturalisme i al que es percep com a "paràlisi democràtica" occidental. El manifest defensa la necessitat de recuperar una cultura política cohesionada i capaç de competir en un món dominat per la rivalitat amb la Xina. En darrer terme, els autors interpreten el manifest com un programa polític encobert sota llenguatge tecnològic, que apunta cap a una forma de poder més centralitzat, securitari i postliberal, on les grans plataformes de dades tindrien un paper estructural en la governança i la guerra.

Paul Mason AI can make our lives better. Here's how

Paul Mason afirma que la intel·ligència artificial pot millorar substancialment la vida dels éssers humans si s'utilitza amb objectius socials i no només per maximitzar beneficis privats. Argumenta que el debat actual està massa centrat en la inversió en start-ups i en la competitivitat empresarial, mentre que el veritable potencial de la IA és la seva aplicació en el benestar col·lectiu. Al seu entendre, la IA ja té un impacte important en la productivitat i en la capacitat de realitzar tasques complexes, però aquest progrés tecnològic no garanteix automàticament millores socials. Sense intervenció política, els beneficis poden concentrar-se en poques mans i augmentar la desigualtat. Per això, defensa que l'Estat ha d'intervenir de manera activa per orientar la tecnologia cap a finalitats públiques. Un dels punts clau és la proposta d'utilitzar la IA per expandir l'accés a serveis i oportunitats. Per exemple, suggereix donar accés gratuït a models avançats d'IA a persones en situació de vulnerabilitat o discapacitat, permetent-los participar en formes noves de treball flexible o remot. També planteja utilitzar la tecnologia per crear noves formes de feina en àmbits com la logística amb drons o serveis digitals avançats.